

**Deliberationes tudományos folyóirat**  
18. évfolyam 1. szám 2025/1, 71–80. oldal  
Kézirat beérkezése: 2025. január 21.  
Kézirat befogadása: 2025. október 22.  
DOI: 10.54230/Delib.2025.1.71

**Deliberationes Scientific Journal**  
Vol.18; Ed.No. 1/2025, pages: 71–80  
Paper submitted: 21st January 2025  
Paper accepted: 22nd October 2025  
DOI: 10.54230/Delib.2025.1.71

## **A BÁRÁNY MOTÍVUM NARRATÍV ÉS INTERTEXTUÁLIS VIZSGÁLATA JN 1,29-34 ALAPJÁN**

Kovács Zoltán

Gál Ferenc Egyetem, Teológiai Kar

### **Absztrakt**

Kutatásomban az Isten báránya motívumot vizsgálom úgy, ahogy János evangéliuma 1,29-34-ben megjelenik. Alkalmazott módszerem a bibliai szöveg szakszerű lefordítása után annak nyelvtani sajátosságokra érzékeny olvasása, mely a narratíva különlegességeit és háttértartalmait kívánja kiemelni.

Ezt követően Morales (2020) teológiai látásmódját követve a kivonulás makronarratíváját keresem a szövegben. Ez a megközelítés segít abban, hogy a szakaszt a Biblia egészének fényében az üdvösségtörténet szempontjából elemezzem és megtaláljam a modern kor embere számára az üzenetet.

A rövidnek tűnő szakasz több kapcsolódást mutat a Teremtés könyvével kapcsolatban, természetesen a Kivonulás könyvével kapcsolatban, illetve beindít egy egész Evangéliumon átfutó programot, amelyet „kultikus kivonulásnak” nevezhetünk. A kultikus kivonulás nem más Morales (2020) szerint, mint az édeni állapotba történő visszatérés, melyet a templom szentélye jelképez.

A bárány motívum két cselekvésre indítja az olvasót: térjen be Jézus lakóhelyére, jelenlétében megünnepelni a pászkavacsorát, s térjen be a szentek szentjébe, az új teremtsébe, amelyet Jézus újjáépített feltámadásában.

A jánosi Jézus teljes értelemben „húsvéti bárány”, aki feltárja Isten természetét, aki mozgásba lendít. Egyrészt arra hív, hogy kövessük őt, hogy így védelmet nyújtson a gonosz erőivel szemben. János a keresztény népet meghívja egy papi szemléletmódra, hogy a kultusz középpontjában minden mögött észrevehessük Jézust, aki az új kivonulás vezére.

**Kulcsszavak:** Isten báránya, kultikus kivonulás, templom, Keresztelő János, Jézus megkeresztelkedése

## INTERTEXTUAL AND NARRATIVE ANALYSIS OF THE LAMB MOTIF IN JN 1:29-34

Zoltán Kovács

Gál Ferenc University, Faculty of Theology

### Abstract

In my research I examine the motif of the Lamb of God as it appears in John 1:29-34. My method is a grammatically sensitive reading of the biblical text, after an adapt translation, in order to highlight the particularities and background of the narrative.

Then, following the theological vision of Morales (2020), I look for the macronarrative of exodus in the text. This approach will help me to analyse the passage in the light of the biblical story of salvation as a whole and to find the message for the modern man.

The seemingly brief passage reveals several connections with Genesis, certainly with the book of Exodus, and sets in motion a programme running through the whole Gospel, which we might call a 'cultic exodus'. The cultic exodus, according to Morales (2020), is nothing other than the return to the Edenic state, symbolised by the sanctuary of the temple.

The lamb motif leads the reader to two movements: to return to the dwelling place of Jesus to celebrate the Passover meal in his presence, and to return to the Holy of Holies, the new creation that Jesus rebuilt in his resurrection.

John's is, in the full sense, the „Passover lamb” who reveals the nature of God, who sets us in motion. On the one hand, he invites us to follow him, so that he may protect us from the forces of evil. On the other hand, John invites the Christian people to a priestly approach, so that at the centre of the cult, behind everything, we can discern Jesus, who is the leader of the new exodus.

**Keywords:** Lamb of God, cultic exodus, church, John the Baptist, baptism of Jesus

### BEVEZETÉS

János evangéliumában a Logosz-himnuszt követő narratíva nyitányaként olvashatjuk Keresztelő János tanúságtételét: „*Íme, az Isten báránya, aki elveszi a világ bűnét*” (Jn 1,29).<sup>1</sup> A szentmise és a keresztény kultúrtörténeti ábrázolások ezt a felkiáltást ismerős csengéssel ajándékozzák meg, mégis a maga korában ez a cím olyan sok jelentéstartalmat egyesített, hogy még a korabeli hallgatók is zavartan állhattak a kijelentés hallatán. Jézus lehetett

1) az a bárány, akiről Isten *majd* gondoskodik Izsák feláldozásának történetében (Ter 22,7),

---

<sup>1</sup> A görög eredeti szerint egyes számú, kollektív főnév.

- 2) a pászskabárány, akinek feláldozását és elfogyasztását megparancsolta Isten a kivonuláskor, hogy védelmet nyerjenek a halállal szemben,
- 3) a napi áldozat, amely előírt a Törvény vagy a bűnért való különféle áldozatok valamelyike (Lev 6,1-7; 14,10-12; Szám 6,9-12; 28,4-9),
- 4) végül pedig, a próféták által megjövendölt bárány, esetleges eszkatologikus színezettel, aki engedelmes és szelíd a szenvedésben, és így Isten megdicsőíti (Iz 53,1; Jer 11,19).

Ebben a cikkben a 2-es és a 3-as opciót, a pászka és az áldozati *bárányhoz* kötődő kapcsolódásokat vizsgálom meg tüzetesebben, hiszen mindkettő a Kivonulás könyvének narratívájához kapcsolódik. Fontos megjegyezni, hogy sem a történelmi kivonuláskor, sem az áldozati rendszerben nem volt kizárólagos áldozati állat a bárány. A kivonulásnál feláldozhattak kecskét is (Kiv 12,21), valamint az áldozat különféle formái bikákat és kosokat említenek további lehetőségként (Kiv 29,10; 34,19).

Azt, hogy Jézust nem „Isten bikájának” nevezzük, János evangelistának köszönhetjük, aki Jézus szerepét ebben a keretben kívánta kifejezni. Lehetséges hipotézis, hogy az ő idejére állt készen a keresztény közösség, hogy Keresztelő János zavarba ejtő tanúságtételét teljesen befogadja. N. T. Wright (2019) kiváló újszövetségi bevezetője szerint János egyértelműen új Teremtés könyvét akart írni, de egyúttal egy új Kivonulás történetet is elének szeretett volna tártani. A bárány a Kivonulás könyvének két fő részében jelenik meg: húsvét éjszakáján a kivonuláshoz vezető döntő csapás kapcsán, valamint a napi áldozatbemutató során (Kiv 12,3; Kiv 29,38). A kivonulás lehetővé tette a vándorlást az Ígéret Földje felé, ugyanakkor ezt az utat Isten törvények és kultikus előírások követésével kötötte össze, amely a szent sátor kultuszát vette körül. A kivonulás kezdetét és folyamatát egyaránt a bárány áldozata kíséri, amit a zsidó hagyomány az ígéret földjén a napi áldozatban és a húsvét emlékezetében őrzött meg.

Michael L. Morales (2020) a kivonulásról írt, díjnyertes biblikus teológiájában azt vizsgálja, hogy a Kivonulás könyvének hagyományát hogyan használja fel a Szentírás egésze. Az egyik fontos észrevétele az, hogy a kivonulás egy Isten által indított, áldozatra épülő cselekvés az Ígéret Földje felé. Ezt a sémát vetíti rá a kultuszra, és így alkotja meg a „kultikus kivonulás” fogalmát. A történelmi kivonulástapasztalat Isten imádására hív a sivatagba, majd másodlagos célként az ígéret földjére, míg a kultikus kivonulás, analóg módon, kihív a bűnből, hogy behívjon a szentek szentjébe, Isten jelenlétébe, amely szintén az imádás légköre, a zsidó liturgia csúcseménye. Morales (2020) számára a bárány egy mozgásba lendítő erő, amely a belépéshez szükséges; vagy a szabadság felé, vagy a templomban Isten jelenlétébe vezet. Meglátásait üdvösségtörténeti keretbe helyezve azt mondja, hogy minden az ígéret földjére való bevonulás, valamint a templom szentélyébe való megérkezés az újjáteremtés megünneplése, az Édenből való száműzetés visszafordítása.<sup>2</sup> Hogyan igazolható a perikópa

<sup>2</sup> Morales (2020), pg. 13-14.

vizsgálata alapján az alábbi tézis? Raymond Brown (1988) figyelmeztet, hogy Jánosnál „vannak egymást átfedő témák, amelyek ellenállnak a sematizálásnak”.<sup>3</sup> Ez azt jelenti, hogy János minden egyes perikópában halmozza a többlettartalmakat. Morales elméletében szintén észrevehető a sematikus halmozás. Az általa leírt kivonulás az üdvösségtörténet teljes összefoglalása, amely ciklikusan jelenik meg, kinyilatkoztatásként. Isten, ha üdvözíteni akar, kivonulásra hív. Ez a kivonulás újjáteremt és bevezet Isten jelenlétébe. Cikkem célja, hogy, a jánosi szakasz elemzése után, megtaláljam a szövegben azokat a válaszokat és tartalmakat, amelyek igazolhatják Morales feltevését. A tanulmány meglátásai részét képezték annak a záródolgozatnak, amellyel 2023-ban megszereztem Biblikus Teológia licenciámat a Pápai Gergely Egyetemen.

## A SZÖVEG SZEMPONTJAI

A bárányról szóló tanúságtétel nem egy töredék, hiszen egy konkrét mikro- és makrokontextusban helyezkedik el. Ennek megfelelően tekintünk rá. Először a legelső előfordulást tartalmazó szövegrész összefüggő egységét vizsgálom. Itt a szöveg általam készített fordítását közlöm a Nestle-Aland 28. kiadásának szövegével, melyet a magyarázott helyeken a magyar szöveg mellé illeszttek (Aland et al., 2012). A szöveg elemzése után rátérek a szövegrész Teremtés és Kivonulás könyvével való kapcsolatra, ezt követően pedig János egész narratíváját szemlélve bemutatom a bárány szerepét a kultikus kivonulásban.

### 1.1. A szöveg

#### 0) *A helyszínváltás bevezetése (Jn 1,29a)*

Másnap (Τῇ ἐπαύριον) látta, hogy Jézus feléje tart, és így szólt:

#### A1) *Ünnepélyes tanúságtétel (Jn 1,29b-30)*

Nézzétek, az Isten Báránya, aki hordozza a világ bűneit!

(ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.)

Ő az (οὗτός ἐστιν), akiről mondtam: mögöttem jön egy férfi, aki nagyobb nálam, mert előbb volt, mint én.

#### B) *Profétai kinyilatkoztatás (Jn 1,31-1,33)*

Én sem ismertem (οὐκ ᾔδειν αὐτόν), de azért (διὰ τοῦτο) jöttem vízzel keresztelni, hogy kinyilatkoztassam Izraelnek.”

Ezután János tanúságot tett (ἐμαρτύρησεν):

Láttam a Lelket (πνεῦμα), amint galamb alakjában leszállt rá a mennyből, s rajta is maradt. Magam sem ismertem (οὐκ ᾔδειν αὐτόν), de aki vízzel keresztelni küldött, azt mondta: Akire látod, hogy leszáll a Lélek s rajta is maradt,

<sup>3</sup> Brown (1988), pg. 15.

A2) *Ünnepélyes tanúságtétel (Jn 1,33b-34b)*

ő az, aki (οὗτός ἐστιν) Szentlélekkel kereszstel (ὁ βαπτίζων). Láttam és tanúságot tettem (μεμαρτύρηκα), hogy ő az (οὗτός ἐστιν) Isten Fia (ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ)."

Az ünnepélyes bárány-kijelentés további magasztos kijelentésekkel társul. Rendszeresen visszatér a szövegben az „ő az” (οὗτός ἐστιν) formula, amely által felállíthatunk egy keretes „ABA” szerkezetet. Az A1-A2)-es részeket ünnepélyes tanúságtételként neveztem el, amely valójában a bárány további oldalait világítja meg. János küldetése arról szól, hogy Jézus „be legyen mutatva”, hogy „ő az, aki Lélekkel kereszstel”, hogy „ő az Isten Fia”.

A szöveg műfaja ihletett tanúságtétel és ezt a görög tanúságot tenni (μαρτυρέω) ige jól tükrözi (Jn 1,32.34). A próféta kinyilatkoztatás világossá teszi, hogy minden Jézussal kapcsolatos hiteles ismeret a Szentlélek által lehetséges, hiszen János korábban nem lelki szempontból ismerte Jézust, hanem mint unokatestvérét, akivel együtt nőttek fel. János küldetésének befejezését és közelgő leköszönését a „tanúságot tettem” perfectum alak megerősíti. Ebben a tanúságtételben János kisebbedik, mondhatni „nyugdíjazás előtt áll”, hiszen egy beteljesedett feladatról hallunk, Jézus pedig egyre több címmel gazdagodik. Ő az, akire a reflektorfény irányul.

Az A1-A2)-es részek által felállított keretes szerkezetet megerősíti még az „Isten... báránya-fia” (τοῦ θεοῦ) birtokos szerkezet (Jn 1,29.34). Isten báránya fiúi méltósággal jelenik meg. Mindenben az Atya küldetését teljesíti, mert fiúi kapcsolatban áll vele. A τοῦ θεοῦ genitívus tehát lehet származási genitívus (bárány, amely Istentől származik), birtokos genitívus (bárány, mint Isten birtoka) vagy minőségjelzős genitívus (isteni tulajdonságú bárány). Továbbá lehet olyan hebraizmus, mint amelyet Ter 10,9-ben találunk (lifne Adonai) (Morris 1995). Ez esetben jelentheti, hogy Jézus „bárány Isten előtt”, amely egy elismertséget implikál. A rövid szakasz Jézus megjelenését fejti ki, így a származási genitívus kézenfekvő. Az a tény viszont, hogy Jézus el tudja venni a bűnöket, egy isteni minőséget is ajándékoz neki, hiszen implikál egy bűntől való mentességet és egy isteni feladatkört.

A Szentlélek tanúságtétele, amit a B) központi részben olvasunk, a legfőbb hangsúlyt kapja ebben az egységben. Az ebben található üzenetre különös figyelmet kell fordítani. A Lélek nem csak hogy leszállt Jézusra, de rajta is maradt, sőt később tovább is fogja adni, hiszen ő az, aki Lélekkel kereszstel. Szép üzenete még a választott szakasznak az, hogy mind Jézus megismeréséhez, mind a róla való tanúságtételhez, mind a vele való kapcsolathoz szükséges a Szentlélek.

Kiemelendő még a participiumok használata, mely szintén keretet alkot (Jn 1,29.34). Jézus két fő tevékenységét ismerjük meg ebben, amelyet jelen idejű igeeként fordíthatunk. Ő az, aki elveszi a világ bűneit, és ő az, aki tűzzel kereszstel. Talán egy korabeli szentségfelvételi kronológiát láthatunk itt? Elképzelhető. A keresztyén lét azt jelenti, hogy megvalósítottuk a kultikus kivonulást, a beavató szentségek teljes szívvel való felvétele által pedig beléptünk az ígért földjére, és ezek szellemiségében, a bárányhoz szorosan ragaszkodva, éljük tovább keresztyén életünket.

## LEHETSÉGES MEGKÖZELÍTÉSEK

### *Kapcsolat a Teremtés könyvével*

A szövegrész több kapcsolódási pontot mutat a Teremtés könyvével. A helyzetleírásban találjuk a „másnap” (Τῇ ἐπαύριον) kifejezést, amely *része annak a hét napos számlálásnak*, amelyet János hajt végre az Evangéliumban. Az Evangélium azzal a tendenciózus nyitánnyal indít, mint a Teremtés könyve: „Kezdetben!” Ezt követően János egy olyan narratív stratégiát hajt végre, amely utána nem lesz jellemző az Evangélium további részére. Elkezd számolni a napokat. A „kezdetben” után háromszor találhatjuk meg a Τῇ ἐπαύριον kifejezést (Jn 1,29.35.43), illetve egyszer találkozhatunk azzal az igazsággal, hogy a tanítványok betérnek Jézushoz a tizedik óra tájt, amely a napnak délutáni, naplementét idéző óráját jelenti, zsidó felfogásban az új nap kezdetét (Jn 1,39) (Carson, 1991). Összeszámolva a kánai menyegzőnél szereplő „harmadnap” (καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ) időhatározóval, amely praktikusán plusz két napot jelent, azt mondhatjuk, hogy a Teremtésre utaló *kezdetben* szótól számítva a hetedik napra esik a kánai menyegző. A magyarázat azt sugallja, hogy a bárány vezet át bennünket az új teremtésbe, amely menyegzős színezetet ölt, ahol Ő gondoskodik mindenről. A Jelenések könyvéből a bárány menyegzője juthat eszünkbe (Jel 19,1-9). A hetedik nap megtaláljuk az új Éva típusát is, aki, mint első Éva, ahelyett, hogy bűnre csábított volna, első csodájára „kísérti” Jézust.

A második Teremtés könyvére utaló motívum az, hogy a galamb leszállt Jézusra és megnyugodott rajta. A vízőzön után az új kezdet jele volt, hogy a galamb nem tért vissza, hanem a föld valamely helyén maradt. A galamb motívum utalhat arra, hogy Jézusban az új teremtés kezdetét lássuk meg. A narratíva nyitány jellege összecseng az új kezdet toposzával.

Ezen felül, a bűnbe esett embertől Isten fokozatosan visszavonja a lelkét (Ter 6,3), hogy ne éljenek sokáig, csak kb. 120 évig. A Jézusra kiáradó Lélek jelentheti az örök élet Lelkének újbóli megjelenését is, amelyet a régi ember elveszített.

### *Kapcsolat a Kivonulás történetével*

János evangéliumában a Kivonulás könyve több módon megjelenik. János az Evangélium kezdetén felállítja a párhuzamot Mózes és Jézus között (Jn 1,17). Az a motívum, hogy Mózes jeleket idéz a fáraó előtt, hogy elengedje a népet, Jézus és a farizeusok kapcsolatában is megtalálható. A jelek fokozódásával a farizeusok egyre makacsabbak, épp úgy, ahogy egykor a fáraó. A nép kivonulása a fáraó számára az utolsó jel, míg Jézus csúcsejele a feltámadás, amely egy egész nép szabadságát eredményezi. Jézus életében a jelek mózesi összefüggésben a nép összegyűjtését szolgálják. János evangéliuma azonban már nem különböztet meg kivonulás előtti „csapásokat” és pusztai „jeleket”, hanem az egészet egy ívben szemléli.

A Kivonulás könyvével való másik kapcsolat lehet az is, hogy Keresztelő János utal arra, hogy Jézus már „volt”, de ő nem ismerte, amíg a Szentlélek ki nem nyilatkoztat-

ta. Az Evangélium narratívájában is többször megjelenik az „én vagyok” (ἐγὼ εἰμι) kifejezés. Ezt a múltbéli létezést különösen Jézus Ábrahámmal kapcsolatos válasza erősíti meg: „Mielőtt Ábrahám lett, én vagyok.” (ἐγὼ εἰμι) (Jn 8,58). Mózes meghívásának története harmonizál Keresztelő János bemutatásával. Az égő csipkebokornál úgy mutatkozik be Isten, hogy „én vagyok, aki van” (Εγὼ εἰμι ὁ ὢν), s egyúttal Ábrahám, Izsák és Jákob Istenének nevezi magát. Az isteni manifesztáció az egyént időbeli síkon megelőző minősége ebben és a csipkebokor jelenetben is közös. Továbbá az Evangélium azt az isteni retorikát használja, amely a Kivonulás könyvében a „név” kinyilatkoztatása során, sőt más formában Izajásnál is megtalálható (Iz 43).

Az Isten báránya motívum kapcsán fel kell figyelünk arra az igazságra, amely Jn 1,39-től bontakozik ki, de kötődik az általunk vizsgált részhez is. Jn 1,36-ban ismét elhangzik a buzdítás: „Íme, az Isten Báránya!”. A narratíva egy tudatos kihagyást alkalmaz. Nincs megismételve a participium, mely szerint Jézus elveszi a világ bűnét. A tanítványok válasza viszont dinamikus és élettel teli. Jézus lakóhelye felől érdeklődnek. Ragaszkodni akarnak hozzá, mígnem a Mester felajánlja, hogy nézzék meg és tartsanak vele. A pászkabarányval kapcsolatos fő szabályok közé tartozott, hogy egy családnak vagy egy kisebb közösségnek együtt kellett elfogyasztania és egy házban kellett tartózkodniuk. Ha a tanítványok Jézusban megismerték a pászkabarányt, akkor az e fajta ragaszkodás jelképezheti az egyetlen jó választ, a hozzá való ragaszkodást, hiszen így megszabadulhatnak a bűn miatt érkező pusztítástól, és általa kiszabadulhatnak a romlott nemzedékből, amelynek előképei az egyiptomiak vagy később a babiloniak. Ez az első lépés, amelyre a bárány által Isten meghívja a népét.

### ***Kultikus kivonulás***

Tovább gondolva a tanítványok Jézus házában történő időtöltését, visszatérünk Morales kultikus kivonulásához. A kultikus bevonulás a szentélybe visszafordítása az Édenből való kiűzetésnek, hiszen az szentély a zsidó hagyományban Isten jelenlétének helyét testesítette meg, amelybe a zsidó liturgia csúcspontján, egy évben egyszer, lehetett bejutni – csakis kizárólag a főpapnak.

Ha Morales feltételezése igaz, akkor Jézus egy kultikus kivonulásra hív bennünket a bűnből azáltal, hogy elvégzi bevonulásunkat a szentélybe. Ennek kapcsán érdemes egy pillantást vetnünk a templomi kultikus tárgyakra.

A templom szentélyében három kultikus eszköz volt a függöny előtt. A kitett kenyerek asztala, a tömjénáldozat oltára és a menóra, a hétágú gyertyatartó (Kiv 25,23-40; Kiv 30,1-10). Kintebb tekintve, a templom ajtaja Josephus Flavius beszámolója szerint szőlőmintázatú volt (Ant. 15.11.3). Ez előtt volt a napi áldozat oltára, amelyről sok esetben átvitték a paraszat a tömjénáldozathoz. A szentek szentjében helyezkedett el a frigyláda, amelyben a mózesi kőtáblák, Áron főpap botja és a vándorlás mannája volt (Zsid 9,4). A frigyláda tetején két kerub ült egymással szemben, szárnyaikat a láda fölött tartva.

Jézus programot állít fel a templom megtisztításának történetében (Jn 2,13-23). Bá-

rányként bevonult a templomba, kiúzta a többi áldozatnak szánt állatot, majd a narratíva végén megjegyzi: „Bontsátok le ezt a templomot, és harmadnapra fölépítem.” Itt testének templomáról beszélt. Ha Jézus valóban a Morales-féle kultikus kivonulást járja, akkor az Evangélium során tanúi lehetünk annak, ahogy ezt a templomot felépíti a bárány.

Jézus a bárány (Jn 1,29.36), amely nélkül nincs bebocsátás az új templomba. Majd így szól: „Én vagyok a kapu” (Jn 10,9), akin keresztül Isten szentélyébe mindenki ki-be járhat. Így szól: „Én vagyok a szőlőtő” (Jn 15,5), amely jelképezi a josephusi templomkapu díszének mintázatát. Szőlővesszőként mi magunk is részesei vagyunk Jézus teste templomának. Továbbá így szól: „Én vagyok a világ világossága” (Jn 8,12), az örök fény, amelyet a menóra jelképez. Végül pedig így: „Én vagyok az élet kenyere” (Jn 6,35), a kitett kenyerek asztalának Istennek szentelt kenyere. A tömjén oltár hiányzik, illetve a frigyládjára történő bármely utalás is. Keressük meg, hátha találunk hasonlót.

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy a Zsoltárok között az imádság „mint tömjénfüst” száll Isten színe elé (Zsolt 140). Morales (2020) ezen a vonalon haladva azt állítja, hogy:

Izrael kultikus kivonulása Isten mennyei jelenlétébe az áldozati báránnyal való azonosuláson keresztül történt, aki Izraelt, Isten elsőszülöttjét képviselte. Izrael rituálisan és helyettesítő módon átélte az áldozati helyettes kultikus kivonulását, akinek feddhetetlen vére kiontatott, akinek anyagát Jahve dicsőségének tüze füstté változtatta, és aki kellemes illatként szállt fel Isten boldogító házába.<sup>4</sup>

Ezt igazolja az „elvenni”, „felemelni” ige (αἶρω) a választott perikópánkból, amely kifejezi a felfelé irányuló mozgást. Isten báránya „felemeli” a világ bűneit. Sőt, maga mondja, hogy „Amint Mózes fölemelte a kígyót a pusztában, úgy fogják fölemelni az Emberfiát is” (Jn 3,14). Jézus saját halálával, az Atyának bemutatott életáldozatával, elveszi a bűneinket.

A frigyládjára történő utalást, azaz a szentélybe való sikeres bejutást pedig nem máshol szemléljhetjük, mint a feltámadási jelenetben, ahol, egyedülálló módon, János szerint Mária Magdolna két fehér ruhába öltözött angyalt látott, hasonlóképpen a frigyláda szerkezetéhez – „az egyik fejtől, a másik lábtól” (Jn 20,12). Jézus olyan templomot épített fel testében, amelybe főpapként ő vezeti be Mária Magdolnát, az ingadozó Pétert és, a hit által, legelőször Jánost.

## BEFEJEZÉS

A jánosi Jézus a szó teljes értelme szerint „húsvéti bárány”. Olyan bárány, aki feltárja Isten valódi természetét: szenved értünk elsőszülöttként, hordozza a bűnt, de ezzel megszerzi a védelmet. A tanítványok számára Jézus pászkbárány, akit követni kell, mert a házában biztonság van.

A papi közösség számára, mely egyre inkább kezdi megérteni a zsidó szokások ér-

<sup>4</sup> Morales (2020), pg. 103.

telmét, Jézus az új templom, aki a templom összes tisztségével rendelkezik. Olyan bárány, amely az irgalom idejét hirdeti, amelyben mentesülhetünk az ítélet alól. Olyan bárány, aki megnyitja az ígéret földje felé az utat, s bevezet bennünket a mennyei szentélybe, melyben a nép a Szentlélek által igazi imádóvá válik. Jézus a bárány, aki családját az új teremtes szentélyébe gyűjti, ahová az Atya mindenkit, akik hisznek Fiában, az örök élet ajándékával vár. Az evangélium különösen is érzékeny a zsidó szimbolikára, ezért egyesek úgy gondolják, hogy János a papsághoz tartozott (Rigato, 2007). Ezt látszik igazolni, hogy bejárása volt a főpap udvarába, ahová, Jézus passiója során, be tudata juttatni Pétert (Jn 18,15).

Isten bennünket, modern olvasókat eme rövid szakasz által arra hív, hogy fogadjuk el Jézus két legfőbb működését, amely a bűnbocsánatban és a Szentlélek kiáradásában nyilvánul meg; arra hív, hogy a pászskabárányhoz, az Eucharisziához való ragaszkodásunkat megújítsuk, hiszen az Ő házában védelem alatt állunk; arra hív, hogy vegyük észre Jézusban az új templomot, aki „a mennyek közé” helyezett bennünket, és a zsidó templom minden szimbolikáját megtestesíti számunkra. Ha Isten jelenlétében vágyunk, Jézus által szabad utunk van az Atyához. Áldozata megvalósította, beteljesítette a történelmi kivonulás emlékét, megértette velünk a kultusz szerepét, hogy Jézus imádata által mi magunk is az új teremtes részesei lehessünk, ahogy János ezt evangéliumában megszerkesztette.

Tanulmányom, János evangéliumát vizsgálva, több oldalról világította meg Isten bárányának szerepét. Bízom abban, hogy az olvasó a Kinyilatkoztatás gazdag feltárása által talált olyan lelki kincset ebben a munkában, amely az jánosi bárány zsidó hátterét megszeretteti és keresztény szempontból is megközelíthetővé teszi. A jánosi ábrázolás célja, hogy minél jobban higgyünk Jézusban, az Isten bárányában, és „ha hiszünk, akkor életünk legyen benne” (vö. Jn 20,31).

Kapcsolattartó szerző:  
Kovács Zoltán  
Gál Ferenc Egyetem,  
Teológiai Kar  
6720 Szeged  
Dóm tér 6.  
kovacs725@gmail.com

Corresponding author:  
Zoltán Kovács  
Faculty of Theology  
Gál Ferenc University  
Dóm square 6.  
6720 Szeged, Hungary  
kovacs725@gmail.com

Hivatkozás: Kovács, Z. (2025). A bárány motívum narratív és intertextuális vizsgálata Jn 1,29-34 alapján. *Deliberationes*, 18(1), 71–80.

## IRODALOMJEGYZÉK

- Aland, K., Aland, B., Karavidopoulos, J., Martini, C. M., & Metzger, B. M. (2012). *Novum Testamentum Graece* (28th Edition). Deutsche Bibelgesellschaft.
- Brown, R. E. (1988). *The Gospel and Epistles of John: A concise commentary*. The Liturgical Press. <http://127.0.0.1:80/pug/resource?uri=312081BIB>
- Carson, D. A. (1991). *The Gospel according to John*. IVP.
- Horton, M. S. (2002). *Covenant and Eschatology: The Divine Drama* Westminster John Knox.
- Josephus, F. (1987). *The works of Josephus: Complete and unabridged* (W. Whiston, Ed.). Hendrickson.
- Morales, L. M. (2020). *Exodus Old and New: A Biblical Theology of Redemption*. IVP Academic.
- Morris, L. (1995). *The Gospel according to John*. Wm. B. Eerdmans Publishing Co.
- Rigato, M. L. (2007). *Giovanni: L'enigma il Presbitero il culto il Tempio la cristologia / Maria Luisa Rigato*. EDB.
- Szent István Társulati Biblia. (2018). Szent István Társulati Biblia Online. <https://szentiras.hu/SZIT/R%C3%B3m6/> (Eredeti 1973)
- Wright, N. T. (2019). *The New Testament in its world: An introduction to the history, literature, and theology of the first Christians* SPCK.